

Kuntoutus
Y R I T T Ä J Ä T

Kuulemistilaisuus 25.9.2024: Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muutos

Toiminnanjohtaja Anna Nurmi-Lehto, juristi Juhani Saarinen

Anna.nurmi-lehto@kuntoutusyrittajat.fi

Juhani.saarinen@kuntoutusyrittajat.fi

Sisältö

- **Soterin nykytilan haasteet ja oletetut syyt**
- **Kommentit määräaikaisesta lakiluonnoksesta**
- **Kuntoutusyrittäjien ehdotukset Soterikorjausten jatkoselvittelyä varten**

Soterin haasteet ja oletetut syyt

- Soterin ja Valvontalain toimeenpanon keskeinen ongelma on päätösten viivästyminen. Päätösten viivästyminen johtuu Kuntoutusyrittäjien tulkinnan mukaan päätöksiin käytetystä suuresta työmäärästä (= resurssit eivät riitä).
 - Osaltaan työmäärää lisää viranomaisten heikko keskinäinen koordinointi lain tulkintakysymyksistä. Lain esitöiden malli riskiperustaisesta päätöksenteosta ei ole toteutunut. Harkintaa ei useinkaan tehdä, ja toiminta on kaavamaisista ja kankeaa. Esimerkiksi työntekijän palkkaaminen on neuvottu etukäteen rekisteröitäväksi toimenpiteeksi.
 - Osaltaan taustalla on myös rekisteritekniisiä ongelmia, joihin vedoten on kieltäydytty esimerkiksi pelkän palvelupisteen käyntiosoitteen muutoksesta, jolloin yrityksiltä on vaadittu koko palvelupisteen (tai jopa palveluyksikön) korvaamista muuttotilanteessa uudella. Osoitteenmuutoksen ei tarvitsisi olla isotöinen lupamuutos.
- Päätösten suuri työmäärä on luonut toisen keskeisen ongelman valvontalain toimeenpanossa: päätösten hinta on karannut käsistä kohonneen työmäärän mukana
 - Vuoden alussa yksinyrittäjän Soteri-hakemuksen maksu oli 260 + 260 € eli 520 €.
 - 1.7 alkaen sama hakemus on maksanut Tmi yksinyrittäjälle 360 + 650 € eli **1010 €**. Summa on aloittavalla yksinyrittäjälle kohtuuton.

Kommentit määräaikaisesta lakiluonnoksesta

- Määräaikainen lakimuutos ratkaisee yksinyrittäjien akuutin ongelman: este työntöön aloittamiselle poistuu. Tämä pienentää Soteri-viivästyksestä aiheutuvia vahinkoja.
- Ratkaisu on tyhjää parempi ja tässä tapauksessa erittäin tarpeellinen ja kannatettava, mutta yksinään toimenpiteenä riittämätön.
- Luonnoksen määräajan päättymisaika 2025 lopussa osuu yhteen ennakoitun uuden valtion lupaviraston käynnistämisen kanssa. Tämä voi johtaa päällekkäisiin ongelmiin, kun laki muuttuu samalla, kun lupia käsittelevä viranomaisen korvautuu uudella.
 - Voimassaolo 2026 loppuun pienentäisi päällekkäisten muutosten aiheuttamaa riskiä.
- Muutos voi muodostua yritysten kasvun esteeksi, eikä se ratkaise Soterin kohtuuttomia kustannuksia tai pura taustalle kertyneitä hakemusjonoja. Kun määräaikainen laki aikanaan päättyy, olemme ilman muita toimia saman tilanteen edessä kuin tänä syksynä.

Kommentit määräaikaisesta lakiluonnoksesta

- Yksinyrittäjien lisäksi määräaikaista lakimuutosta (lupaa aloittaa toiminta ennen rekisteröintiä) tulisi laajentaa myös muihin vähäriskisiin toimijoihin, kuten sellaisiin työnantajayrityksiin, jotka eivät käsittele lääkkeitä ja joiden tiloja ei ole tarvetta tarkastaa ennakkoon (eli he, joiden tilat eivät laadi poistumisturvallisuusselvitystä, pelastuslaki 19 §).
- Näiden ehtojen täytyessä myös rikostaustaotteen tarkistus voitaisiin jättää myöhempään aikaan.
 - Tällöin esimerkiksi terapia-alan yritykset voisivat työnantajuudesta riippumatta toteuttaa muutosilmoituksiaan, kuten toimitilamuuttoa, heti määräaikaisen lakimuutoksen turvin.
 - Terapia-asiakkaista suuri osa on lapsia: vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa jopa puolet. Tämä esitys ei auta heidän kuntoutuksensa saatavuutta.
 - Kuntoutuksessa tyypillisesti suurin riski potilaalle on kuntoutuksen aloittamisen viivästyminen, eikä ennakkovalvonta kykene korjaamaan sitä.
- Hyvinvointialueiden rekisteröinnin siirtäminen siirtää perusteettomasti Soteri-lupamaksujen maksutaakkaa pienille yrityksille 2020-luvun loppuun. Emme siksi kannata tätä muutosta.
- Hakemuksesta voitaisiin viime kädessä esitarkistaa pelkkä vastuuhenkilö tai henkilöt. Tämä estäisi hylätyn hakemuksen käynnistämisen toisessa yhtiömuodossa tilapäisen lain turvin. Esitarkistus voitaisiin tehdä rikostaustaotteen kanssa 3 kk kuluessa toiminnan *alkamisesta*. Loppu hakemuksesta käsiteltäisiin jonon mukaan.

Soterin muut korjaustarpeet ja ehdotukset korjauksiksi

- Keskeinen korjattava ongelma on hakemusten käsittelyyn käytetty aika ja raha. 1010 euron yksinyrittäjän lupahakemuksen käsittely tarkoittaa 88 euron tuntihinnalla ([avien maksuasetuksen perustelumuuisto](#) sivu 4/11) **yli 10 tunnin työmäärää hakemuksen viranomaiskäsittelyssä.**
- Vastaavasti yhden palvelupisteen lopettaminen ja uuden avaaminen tilalle tavanomaisessa käyntiosoitteen muutostilanteessa maksaa 330 € (110 € lopetus + 220 € uuden lisäys), eli työtä pelkästään käyntiosoitteen muuttamisesta aiheutuu **lähes neljän tunnin edestä.**
 - Ei voi olla tarkoituksenmukaista, että viranomainen pohtii pelkän osoiterivin muutosta kokonaisen iltapäivän ajan, jos mikään muu tieto yrityksen Soteri-rekisteröinnissä ei muutu!
 - On erittäin perusteltua kysyä, onko osoitteenmuutos ylipäättään edes erillisen rekisteröintipäätöksen arvoinen *olennainen muutos*, vai tulisiko se käsitellä esimerkiksi terapia-alan yrityksen tapauksessa vain ilmoitusasiana, jos ja kun toiminta pysyy olennaisesti samana.
 - Esimerkiksi puheterapia-alan yrityksissä vastaanottokäynnit voivat olla jopa vain 10 % kaikesta asiakastoiminnasta. Moni tekee suuren osan koti- ja arkiympäristökäynteinä.
 - Kuntoutusyrittäjien tietoon ei ole tullut, että yhtäkään kuntoutusalan yritystä olisi 2024 aikana ennakkotarkastettu tilojen osalta, etänä tai muutenkaan. Toiminta on alalla vähäriskistä.

Soterin muut korjaustarpeet ja ehdotukset korjauksiksi

- Kuntoutusyrittäjät on koonnut tämän lausunnon liitteeksi listan muista korjattavista seikoista, kuten Soteriin merkityistä ”haamupalveluyksiköistä”, joita on automaattisesti suoritettun Valveri -> Soteri -muunnoksen myötä erittäin paljon.
 - Palveluyksikkösotkun siivoaminen edellyttää uusia Soteriin rakennettavia työkaluja, joilla palveluyksiköitä voitaisiin yhdistää.
 - Ongelman olemassaolosta ei ole julkisesti webinaareissa puhuttu, mutta kasvokkain on todettu, että näinhän tilanne on.
- Viranomaisten laintulkintaa on koordinoitava nykyistä paremmin. Avien antamat ohjeet ja sitä myötä maksut lupamuutoksista vaihtelevat perusteettomasti. Näin ei saa olla.
 - Ennakkoneuvonnassa jopa uusien työntekijöiden palkkaaminen on saatettu asettaa luvanvaraiseksi toimenpiteeksi. Hallituksen esitys valvontalaiksi ei kuitenkaan tue tällaista tulkintaa. Silti sellainen on kentällä todellisuutta, ja avilta saatu ohje on estänyt ihmisten palkkaamisen työhön.
- Liitteenä Kuntoutusyrittäjien yksityiskohtaiset kommentit ongelmista ja ratkaisuksista.

Kuntoutus
Y R I T T Ä J Ä T

Kiitos!